

Memo

Aan: De gemeente Steenberg (de heer Bogers en mevrouw Heijnen)
Van: Hugo 't Hart
Datum: 8 april 2013
Betreft: Besparingsmogelijkheden

Inleiding

In dit korte memo wordt ingegaan op de vraag die vanuit de gemeente Steenberg is gesteld aan de Stichting Inkoopbureau West-Brabant (SIW) over de mogelijkheden van het aangeven van besparingsmogelijkheden (en het liefst in een gekwantificeerd bedrag) door de inkoop binnen de gemeente te professionaliseren en daarvoor aansluiting te zoeken bij de SIW. In het uitgevoerde Rekenkameronderzoek naar inkoop zijn potentiële besparingsbedragen genoemd en de SIW heeft mede in haar kleine (korte) onderzoek naar de besparingsmogelijkheden deze ook tegen het licht gehouden. Besparingsmogelijkheden kunnen volgens de SIW echter vaak alleen worden omgezet in daadwerkelijke besparingen als er keuzes worden gemaakt aan de voorkant van, tijdens en aan de achterkant van het inkoop- en aanbestedingstraject. Dit is ook mondeling met u besproken en toegelicht. Ook belangrijk om de inleiding te vermelden is dat de SIW het bereiken van een positief inkoopresultaat ziet als een gezamenlijke inspanning en resultante van de samenwerking tussen alle betrokkenen (dus absoluut niet een verdienste van alleen de SIW).

Bedragen in het Rekenkameronderzoek

In het Rekenkameronderzoek zijn bedragen genoemd die in onze optiek voortkomen uit generalistische percentages die weer in een bedrag zijn omgezet. Men heeft het over onderzoeken in andere gemeenten met vergelijkbare kenmerken en geeft daar percentages van 2 à 3% weer als structurele besparing in het eerste jaar en men heeft het over een éénmalige recovery van 2%. Echter men geeft in hetzelfde onderzoek aan dat de expiratedata van contracten niet altijd bekend zijn en dat men niet altijd de relevante (prijs)informatie heeft kunnen vinden. Het feit dat dossiers niet compleet zijn hoeft bijvoorbeeld niet meteen te zeggen dat de prijzen die betaald worden te hoog zijn.

Kansen volgens de SIW

Wel ziet de SIW naar aanleiding van het uitvoeren van een spendanalyse/ inkoopscan een aantal kansen gelet op onze ervaringen in andere gemeenten maar die kunnen niet altijd meteen geëffectueerd worden omdat het veelal ook contracten betreft die nog doorlopen en dus nog gerespecteerd moeten worden. Sommige kansen vragen echter ook om wellicht een beleidswijziging en het inboeten aan kwaliteit of service om bepaalde besparingen te realiseren. Dit zijn echter keuzes die door de gemeente Steenberg (de politiek) gemaakt zou moeten worden.

Sectoren/ beleidsvelden waar kansen liggen

Er zijn een aantal sectoren/ beleidsvelden die wellicht aan te merken zijn als kansgebieden. Dit is mede gebaseerd op de goede inkoopresultaten die her en der in onze gemeenten in deze sectoren/beleidsvelden zijn bereikt en/of wat er in de SIW gemeenten voor bepaalde diensten wordt betaald en dit afgezet tegen wat de gemeente Steenberg betaalt. Dit laatste (prijsinformatie) is echter lang niet voor alle producten en diensten bij ons bekend maar we kijken hier bijvoorbeeld zeker naar de huishoudelijke hulp.

Zonder geheel uitputtend te zijn gaat het om de volgende sectoren/ beleidsvelden als kansgebieden:

- de huishoudelijke hulp
- het leerlingenvervoer
- het groenonderhoud
- de afvalstromen (bijvoorbeeld na afloop van contract met Attero in 2017 kan er wellicht een 25-30% worden bespaard, gaat dus om een grote besparingsmogelijkheid)
- de kolkenreiniging en rioolonderhoud/ inspectie
- de openbare verlichting
- de kantoorartikelen
- de verzekeringen

- werken/ herontwikkelingstrajecten (meer raamovereenkomsten afsluiten)
- de ingenieursdiensten
- energie en gas
- de telefoniediensten (mobiel en vast)

Voor meerdere van bovenstaande sectoren/ beleidsvelden zijn echter nu nog contracten te respecteren en men kan dus niet altijd meteen de markt op om wellicht deze kansen ook daadwerkelijk te gaan verzilveren.

Verder liggen er kansen om besparingen te bewerkstelligen door kritisch te kijken naar het aantal facturen die sommige leveranciers/ dienstverleners aan de gemeente Steenbergen versturen. Ook is het ons bekend dat er externen (zoals ingenieursbureaus en adviesbureaus) ingeschakeld worden om de gemeente Steenbergen trajecten naast vakinhoudelijk ook aanbestedingstechnisch te begeleiden. Dit laatste kan natuurlijk ook de SIW doen die waarschijnlijk een goedkoper tarief heeft.

Vastleggen en vasthouden van inkoopresultaten (inkoopmonitoring)

Inkoopresultaten kunnen alleen worden gemeten als er van te voren wel een budget voor dat specifieke product/ dienst is gealloceerd en deze ook bekend is bij de SIW op het moment dat men met een bestek/ programma van eisen de markt op gaat. Budget dat overblijft (eigenlijk wordt bespaard) moet vervolgens niet voor iets anders worden ingezet (zoals andere potjes, oneigenlijk meerwerk, et cetera). Alleen dan kan redelijk zuiver een inkoopresultaat worden gemeten. Verder zal om de inkoopresultaten 'vast te houden' er een controle moeten plaatsvinden op het bestellen/ afroepen en het betalen van de facturen. Regelmatig komen we cases tegen waarin een gemeente te gemakkelijk met deze activiteiten omgaat en waar marktpartijen van profiteren (en men als gemeente dus te veel aan het betalen is). SIW heeft de indruk dat er in de gemeente Steenbergen nog veel te winnen valt aan en door inkoopmonitoring.

Ervaringen van het SIW bij gemeenten

De SIW is al langer actief in 23 gemeenten en over de loop de jaren zijn er in de SIW-gemeenten inkoopresultaten gerealiseerd en hebben we het gemiddeld over een bedrag van tussen de € 200.000 – € 275.000 per jaar. Echter bij een goede bedrijfsvoering en monitoring van behaalde resultaten zal naar verloop van de jaren dit gemiddelde bedrag naar beneden gaan aangezien er bij meerjarige contracten een afroming van de budgetten zal plaatsvinden.

En wat is te zeggen over de hoogte van inkoopresultaat (oftewel besparing) voor de gemeente Steenbergen?

Of de aangegeven gemiddelde bedragen gehaald kunnen gaan worden in Steenbergen is een beetje in een glazen bol kijken aangezien het zeer afhankelijk is wat er (in het eerste jaar) op de markt gezet kan worden (afhankelijk van expiratedata) en dan vaak ook nog op welke manier. De keuze van en voor de uitgangspunten die in het bestek/ programma van eisen worden verankerd speelt zeker een rol. Gaat men meer voor kwaliteit dan kunnen de financiële resultaten bijvoorbeeld tegenvallen. En bij duurzaam inkopen zijn de investeringen initieel hoger en zal de positieve opbrengst zich pas later gaan manifesteren (denk bijvoorbeeld aan het voorbeeld van spaarlampen).

Is het veilig om een bedrag van rond de € 240.000 te communiceren naar de raad? Als men dit in de tijd wilt zien en opvatten ja zeker. Kansrijke contracten gaan aflopen waarbij het verlopen van het Attero-contract echt tot een (fikse) besparing moet kunnen leiden. En een belangrijke voorwaarde om te spreken van inkoopresultaten is ook dat er actief invulling wordt gegeven aan inkoopmonitoring.

Niet alleen inkoopresultaat zou de drijfveer moeten zijn om aansluiting te zoeken bij de SIW

Als laatste wil de SIW middels dit memo nog eens benadrukken dat voor veel gemeenten de allerbelangrijkste reden om zich aan te sluiten bij de SIW vooral gelegen is in het feit dat men inkoop wil professionaliseren in de gemeente en dat men tot de conclusie is gekomen dat (gemeentelijke) inkoop een vak is. Door professionalisering zullen er kwalitatieve en kwantitatieve resultaten/ verbeteringen op het gebied van inkoop behaald kunnen worden. Ook in de aanbevelingen van de

Rekenkamer op pagina's 12 en 13 van het Rekenkameronderzoek komt duidelijk naar voren dat er een professionaliseringslag aan te raden en noodzakelijk is.